

JANASOVÁ, HELENA (2012): *Cajunská menšina a její jazyk v Louisianě* [disertační práce]. Olomouc: FF Univerzity Palackého, 185 s. rkp.

Předložená disertační práce pojednává o postavení a specifických rysech francouzštiny užívané v Louisianě příslušníky cajunské menšiny, kteří se na toto území dostávali z kanadských akademických provincií různými cestami v pohnutém období od druhé poloviny 18. století do začátku století 19. Louisiana byla a je tradičním oblíbeným předmětem zájmu sociolingvistů, dialektologů, kreolistů a lexikologů, a to díky neobyčejně rozmanité jazykové situaci, kdy se na jednom území z historických důvodů setkává hned několik variant francouzštiny (původní koloniální francouzština, francouzština cajunská, francouzština standardní), dále kreolština na bázi francouzštiny (kterou autorka překvapivě zmiňuje jen velmi marginálně, přestože v některých souvislostech tvoří s cajunskou francouzštinou kontinuum), adstrátová angličtina, případně španělština a jazyky indiánské. Práce je zaměřena sociolingvisticky, příslušné partie o specifických rysech pak obsahují popisy morfologické, lexikologické a fonetické.

Spis obsahuje deset kapitol, v nichž se postupně popisuje zeměpisná a demografická situace Louisiany, historický přehled především těch historických událostí, které měly bezprostřední vliv na současné postavení jazyků na tomto území (zvláště deportace frankofonních obyvatel akademických kanadských provincií po roce 1763 zvaná *le Grand Dérangement*), dále cajunskou identitu a kulturu, jazykovou politiku Louisiany, především pak v oblasti školství a vzdělávání (CODOFIL). V kapitole 3.3 (Cajunové v literatuře) bych možná očekával zmínku o kultovním eposu *Evangeline* Henryho Wadswortha Longfellowa.

Poté autorka přistupuje k popisu samotné cajunské francouzštiny, a to pomocí syntézy dosud publikovaných prací a dále na základě vlastního rozboru autentických mluvených a psaných textů. Začíná lexikální rovinou, pro kterou jsou charakteristické výpůjčky z angličtiny, pokračuje rovinou syntakticko-morfologickou a končí rovinou foneticko-fonologickou. U každé z těchto rovin se pokouší o samostatnou analýzu vzorku textů (někdy se ovšem jeví vlastní analýzy jako poněkud skromné – např. fonetická zabírá pouhou stranu textu – s. 144). Práce dále obsahuje závěry, francouzské resumé, přílohy a bibliografii.

Český text, bibliografie, způsob odkazování jsou formálně v pořádku. U francouzského resumé překvapují překlepy, česká interpunkce a typografie, chyby v rodech podstatných jmen apod. Práce je zčásti syntetická, zčásti obsahuje výsledky vlastního zkoumání autorky.

K obhajobě práce mám několik námětů pro diskusi, která může odrážet autorčiny praktické zkušenosti z pobytu v Louisianě. Co dnes vlastně z cajunské francouzštiny reálně zbývá a nakolik si tohoto jazyka běžný návštěvník Louisiany vůbec všimne? Jsou to jen vývěsní štíty obchodů, menu restaurací a folklórní festivaly? Jak je to dnes s dalšími jazykovými relikty francouzské koloniální minulosti v Louisianě (mám na mysli především kreolštinu na bázi francouzštiny?).

Zaujala mne poznámka (s. 87) o tom, že dosud existují monolingvní mluvčí této variety francouzštiny, a to indiáni kmene Houma. U tohoto údaje bohužel schází odkaz na zdroj. Ptám se tedy, zda jde o údaj reálný a stále aktuální.

Nakolik je myšlena vážně pasáž uzavírající práci (poslední věta závěru: „Pouze čas ukáže, zda cajunská francouzština prokáže houževnatost a zůstane živým jazykem, nebo zda bude plnit symbolickou funkci.“), zvláště s ohledem na to, co autorka tvrdí na s. 88 („mladí lidé nemluví cajunskou francouzštinou až na výjimky vůbec“).

Závěrem konstatuji, že spis dle mého názoru splňuje obsahové a formální požadavky kladené na kvalifikační práci daného typu a jako takovou ji doporučuji k obhajobě.

17. října 2012

Doc. PhDr. Jan Holeš, Ph.D.
Katedra romanistiky
Filozofická fakulta
Univerzity Palackého v Olomouci